

Goed en kwaad in het getto – Onderwijs in getto Theresienstadt

In kamp Theresienstadt werden veel intellectuelen en leraren vastgehouden die probeerden de kinderen in het getto een leven 'te laten leven alsof ze leefden'. Ze wilden kinderen opvoeden om moreel stabiel, onafhankelijk en creatief te zijn, alsof ze opgroeiden in een normale, kindvriendelijke en gezonde omgeving. Hoop speelde ook een belangrijke rol bij het helpen van deze kinderen om de oorlog en vervolging te overleven en op de dag van hun bevrijding hun leven en de maatschappij op een humane manier te kunnen opbouwen. Natuurlijk maakten de omstandigheden waaronder de gevangenen in het kamp moesten leven het haast onmogelijk om de kinderen zo op te voeden.

Een groot probleem was bijvoorbeeld dat mensen, kinderen en volwassenen die worstelen om te overleven, gedwongen waren om hun morele opvattingen aan te passen aan het onmenselijke leven in het getto of kamp. In het dagelijkse gevecht om eten, kleding of andere dingen, moesten zowel kinderen als hun leraren en ouders steeds opnieuw beslissen wat de grenzen van morele handelen was onder deze omstandigheden.

Een van de belangrijkste figuren van het onderwijs in Theresienstadt was Egon Redlich (1916-1944). Hij was lid van de Ältestenrat en hoofd van de kinder- en jeugdzorg. In zijn dagboek beschrijft hij zijn werk en leven in het getto. In veel hoofdstukken behandelt hij het probleem van het onderwijs in het getto.

6 maart 1942

Wat moet je zeggen tegen een kind dat een kool steelt? Het kind ziet dat iedereen steelt en verliest dus elk moreel gevoel.

Friedmann, Saul S, The diary of Gonda Redlich, Lexington 1992, P. 28

19 juni 1942

Ik bezocht een groep kinderen die kinkhoest hadden. De Duitsers hebben ons toegestaan de zieke kinderen buiten op een grasveld te laten zitten. Ik vroeg een kind: 'Ben je ziek?' Hij antwoordde 'nee'. Ik zei: 'Maar als ze de Duitsers vragen, moet je antwoorden dat je ziek bent.' Het kind zei: 'ik ben geen leugenaar.'

Friedmann, Saul S, The diary of Gonda Redlich, Lexington 1992, P. 51